

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil KARAİSMAİLOĞLU tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Onursal ADIGÜZEL

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ

Türkiye, son yıllarda elektronik haberleşme ve başta fiber olmak üzere altyapı alanında ilerleme kaydetmiş olsa da bu ilerlemenin bugünkü mevcut durumuyla bizi küresel rekabette ön sıralara taşıyacak düzeyde olmadığını kaydetmek gerekmektedir.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) 2020 1. Çeyrek Pazar Verileri Raporu'nda Türkiye'nin bir önceki yılın aynı döneminde 360.046 km olan fiber uzunluğu, 2020 yılı birinci çeyreğinde 396.905 km'ye ulaşarak %10,2 oranında bir artış gerçekleştiği ifade edilmektedir. 2020 yılı birinci çeyreği itibarıyla alternatif işletmecilerin toplam fiber uzunluğu 88.956 km'dir. Türk Telekom'un ise 307.949 km fiber altyapısı bulunmaktadır. Bunun yaklaşık 125.421 km'si omurga, kalan kısmı erişim amaçlı kullanılmaktadır.

Türkiye'nin bugün ihtiyacı olan fiber uzunluğunun 3 – 4 milyon km ile ifade edildiği düşünüldüğünde, erişilen bu rakamın yetersizliği bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Türkiye'nin fiberde geri kalmışlığının bir diğer göstergesi ise başka ülkelerdeki fiber altyapı yatırımlarıdır. Orta düzey bir Avrupa ülkesi olan Portekiz'in 100 bin km² yüzölçümü ve 10 milyon nüfusu için döşenen fiber kablo miktarı 550 bin km'dir (2014 sonu verisi). Yani 7'de birimiz kadar olan bu ülke ile kıyaslarsak, 550 bin x 7 = 4 milyon km fiber optik altyapımız olmalıydı. Geri kalmış ülkelerden Gana ise 250 bin km² yüzölçümüne ve 20 milyon nüfus ile 660 bin km fiber altyapıya (2011 verisi) sahiptir. Bu ülke ile kıyasladığımızda 660 x 3 = 2 milyon km... Yani geri kalmış bir ülkeye göre 8'de bir, orta düzey bir Avrupa ülkesine nazaran 16'da bir fiber altyapıya sahibiz.

Öte yandan 2005 yılında AKP iktidarı tarafından “özelleştirme şampiyonluğu” diyerek özelleştirilen Türk Telekom'un, özelleştirmenin amacı olarak hizmet kalitesini artıramadığı, tüketiciye daha kaliteli, daha ucuz ve daha yenilikçi hizmetler/ürünler sağlayan bir pazar yaratamadığı bugün herkesçe kabul edilen bir gerçektir¹. İktidarın iddialarının aksine, Türk Telekom'un özelleştirilmesinin beklenen sonucu vermediği tartışılarsun, Türk Telekom geçen süre zarfında altyapı konusunda gerekli yatırımları yapmaya gerek duymamış olması, rekabetin gelişmesi önünde de büyük bir engel teşkil etmiştir.

Fiber uzunluklarına bakıldığında, 2012 yılından sonra Türk Telekom'un fiber km artış oranının yavaşlamış olduğu dikkat çekmektedir. 2009-2019 yılları arasında Türk Telekom fiber şebekesi %137,41 büyürken alternatif işletmecilerin fiber şebekelerinin %405,94 büyümesi oldukça şaşırtıcıdır.

¹ Türkiye'de 2005 yılında Türk Telekom özelleştirildiğinde 30 milyon kilometre bakır şebeke ve şehirlerarasındaki aktarıma yönelik olarak 100 bin kilometre fiber olduğu ifade edilmektedir.

Düzenleyici tedbirlere ve ekonomik avantajlara rağmen Türk Telekom'un fiber şebekesinin yeteri kadar büyüme göstermediği açıktır.

Öte yandan, altyapıya yapılan yatırımların eksikliği özellikle pandemi süreci ile birlikte daha gözle görülür hale gelmiştir. Donanım eksikliğinin yanı sıra İstanbul da dahil birçok şehirdeki altyapı eksiklikleri vatandaşların hızlı, ucuz ve kaliteli bir internet hizmeti almaları önünde büyük bir engel teşkil etmektedir. Kaldı ki mevcut altyapının birçok şehirde internet talebini karşılayamadığı görülmektedir. Örneğin; internet abonesi olmak isteyenlerin karşılaştığı 'boş port yok' cevabı İstanbul'un özellikle yeni gelişen, yeni binaların yapıldığı ancak altyapı bakımından sorunlu Esenyurt, Çekmeköy gibi ilçelerinde büyük bir sorun olmaya devam etmektedir.

Örneğin, son olarak Esenyurt İncirtepe mahallesinde yaşayan ve çatıdan düşerek hayatını kaybeden 8 yaşındaki ilkokul öğrencisi Çınar Mert'in internet altyapısında sorun olduğu için uzun süre EBA'ya giremediği bilinmektedir.

Bu çerçeveden hareketle;

- 1- Türkiye'nin fiber altyapısının diğer ülkelere kıyasla geri kalmışlığının nedenlerinin araştırılmasına yönelik bir çalışma yapılmış mıdır?
- 2- Türk Telekom'un 2005 yılında özelleştirilmesinden bu yana geçen 15 yılda fiber altyapıya yapılan yatırım miktarı ne kadardır? Bu yatırımların yıllara ve illere göre dağılımı nasıldır?
- 3- Ekim 2020 tarihi itibarıyla İstanbul'daki toplam fiber uzunluk kaç km'dir? 2020 yılı sonunda kaç km'ye çıkması hedeflenmektedir?
- 4- İstanbul'da bulunan toplam port sayısı kaçtır? İstanbul'daki portların doluluk oranı nedir? Bunların ilçelere göre dağılımı nasıldır? Önümüzdeki süreçte port sayılarının artırılmasına yönelik ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?
- 5- Türkiye genelinde portların doluluk oranlarının illere göre dağılımı nasıldır?
- 6- Türkiye'de kullanılan geniş bant sabit internet hizmet kalitesinin artırılmasına yönelik yürütülen çalışmalar nelerdir? Örneğin Türkiye'nin geniş bant sabit internet hızında diğer ülkelere kıyasla son sıralarda yer aldığı bilinmektedir. Bunun artırılmasına yönelik yürütülen çalışmalar nelerdir?
- 7- Türkiye genelinde hanelerdeki sabit internet abonelik oranı nedir? Bu oranların illere göre dağılımı nasıldır?
- 8- Türkiye'nin mevcut altyapısının 5G'ye geçiş için yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?